

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Top Ten 2020 Skills Projekt

UMIĘTNOŚĆ 2 – MYŚLENIE KRYTYCZNE
FAŁSZYWE INFORMACJE

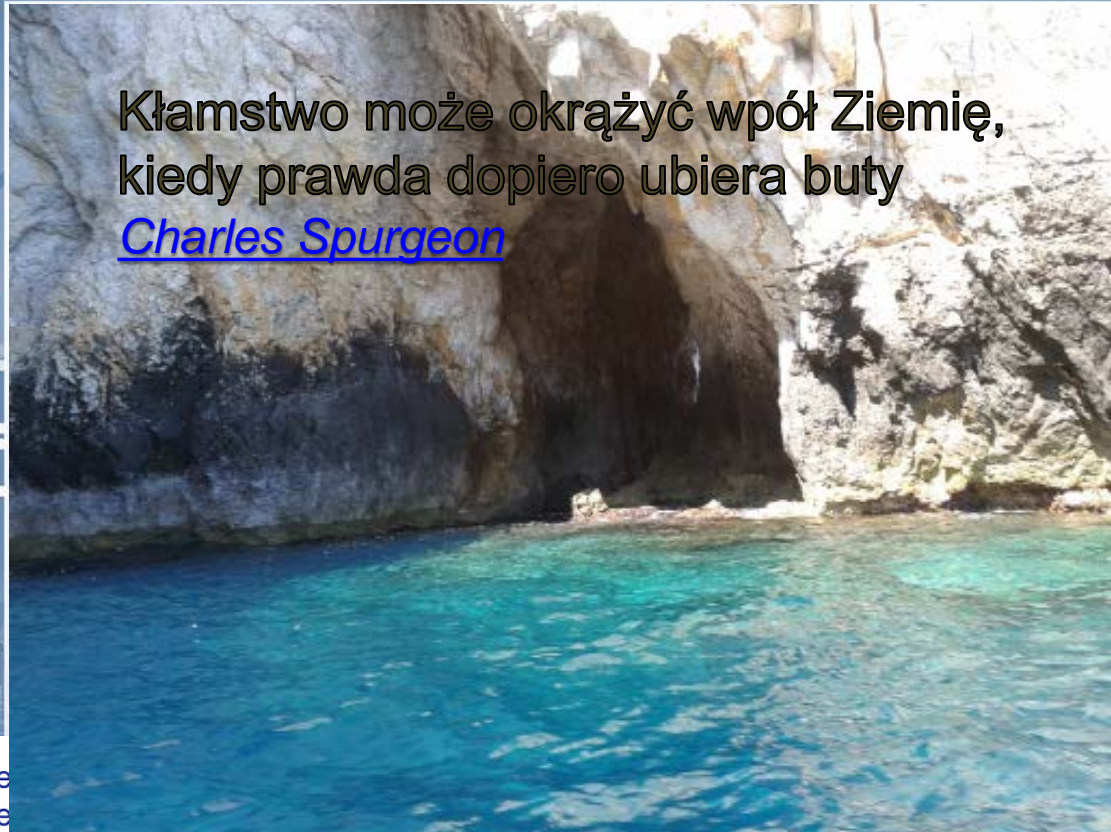
2. Critical Thinking

UMIĘTNOŚĆ 2 – MYŚLENIE KRYTYCZNE

FAŁSZYWE INFORMACJE

Kłamstwo może okrążyć wpół Ziemię,
kiedy prawda dopiero ubiera buty

[Charles Spurgeon](#)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Cele - Bycie świadomym "fałszywych wiadomości" i ich wpływu na nas, a także, jak nie zgubić się we wszystkich informacjach, które mamy wokół nas.

- **Cel 1.** – Czym są «fałszywe newsy»? Jakie rodzaje fałszywych informacji istnieją?
- **Cel 2.** –Czy fałszywe informacje mają wpływ na nasze życie?
- **Cel 3.**- Co możesz zrobić? Jak rozpoznać fałszywe wiadomości?

Zawartość - Definicja fałszywych wiadomości, rodzajów fałszywych wiadomości, wgląd w fałszywe wiadomości. Przykłady, jak wpływają na nas fałszywe wiadomości.

Czym są fałszywe informacje?

- Fałszywe informacje -
fałszywe historie, które wydają się być wiadomościami, rozpowszechniane w Internecie lub innych mediach, zwykle tworzone w celu wpływania na poglądy polityczne lub żart:

«Istnieją obawy co do mocy fałszywych wiadomości wpływających na wyniki wyborów.» Synonimy i słowa pokrewne: Prawdziwe, prawdziwe, fałszywe i nierzeczywiste wiadomości.

3 rodzaje fałszywych informacji

3 rodzaje fałszywych informacji

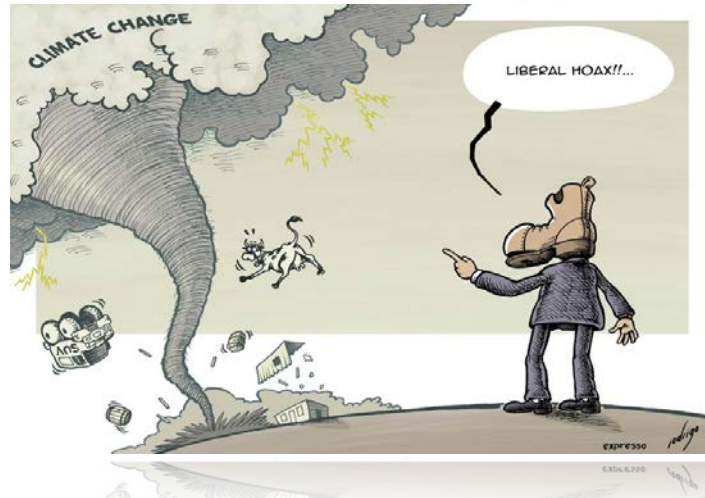
- **FABRYKACJA** - międzynarodowe kłamstwo, które zwykle nie wykracza poza jedno źródło. Źródło prawdopodobnie ma świadomość, że historia jest fałszywa. Pomyśl o nich jak o ewolucji fałszywych opowieści o tabloidach.

UMIĘTNOŚĆ 2 – MYŚLENIE KRYTYCZNE

FAŁSZYWE INFORMACJE

- **OSZUSTWO** - Korzysta z bardziej wyrafinowanych metod oszukiwania odbiorców lub manipulacji w mediach społecznościowych. Często rozpowszechniane przez wiele źródeł, z których część może uwierzyć, że ta historia jest prawdziwa.

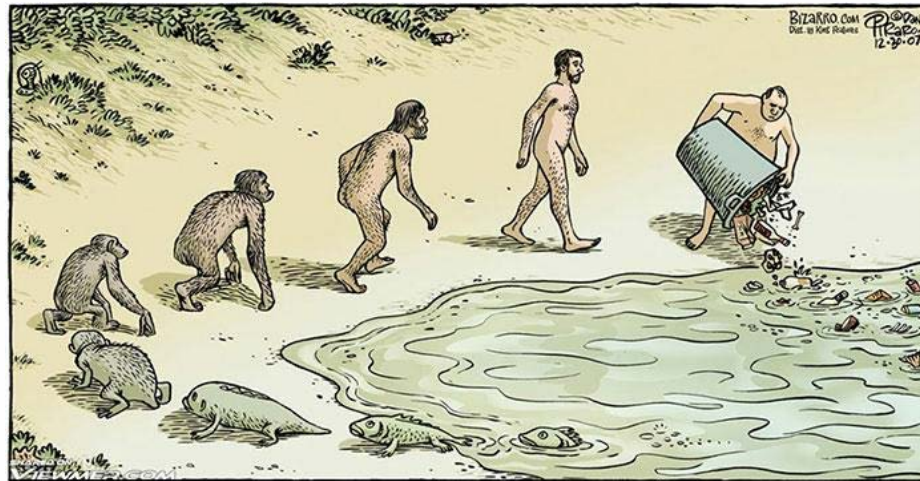

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

UMIĘTNOŚĆ 2 – MYŚLENIE KRYTYCZNE

FAŁSZYWE INFORMACJE

- **SATYRA** -wykorzystywanie humoru, ironii, przesady i wyśmiewania się do ujawniania i krytykowania ignorancji lub wad ludzi, szczególnie w kontekście współczesnej polityki i innych aktualnych problemów.

Jakie rodzaje fałszywych newsów występują:

- **Reklama** - Informacje sponsorowane przez osobę lub organizację w celu promowania marki lub produktu. Konflikt interesów powstały w wyniku płacenia za prezentację informacji oznacza, że reklamy nie są wiarygodnymi źródłami informacji faktycznych.
- **Astroturfing** - Praktyka ukrywania źródła informacji, aby sprawiać wrażenie, że ma bardziej popularne wsparcie niż może w rzeczywistości. Termin ten pochodzi od nazwy sztucznej trawy, która opiera się na założeniu, że jest to wsparcie "oddolne".

UMIĘTNOŚĆ 2 – MYŚLENIE KRYTYCZNE

FAŁSZYWE INFORMACJE

- **Stronniczość** - Nachylenie lub tendencja, stosowane szczególnie wtedy, gdy prowadzi do niesprawiedliwego lub nieuzasadnionego traktowania. Istnieją różnego rodzaju uprzedzenia, w tym uprzedzenia za lub przeciw politycznej przynależności, narodowi, rasie, płci, klasie lub wielu innym rzeczom. Brak uprzedzeń niekoniecznie oznaczają, że ktoś próbuje cię oszukać, ale może spowodować, że zignorują informacje, które nie zgadzają się z ich perspektywą..
- **Clickbait** - Coś (zazwyczaj nagłówek), który ma skłonić cię do kliknięcia linku, który w przeciwnym razie byłby nieinteresujący. Clickbait niekoniecznie jest podstępny, ale często może prowadzić do oburzających lub denerwujących nagłówków, których nie uwzględniono w artykule.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

UMIĘTNOŚĆ 2 – MYŚLENIE KRYTYCZNE

FAŁSZYWE INFORMACJE

- **Teoria spisku-** Wzór myślenia, który utrzymuje, że prawda o sytuacji jest tłumiona przez potężnych ludzi. Podstępne źródła często wykorzystują teorię spiskową do kultywowania fałszywej idei, że nie można ufać żadnemu źródłu, który się z nimi nie zgadza.
- **Pseudonauka-** Informacje, które wydaje się być uzasadnione naukowo (z danymi, ramy teoretyczne, itp.), Które z powodu złej metodologii lub oszustwa celowego, są rzeczywiście niedokładne.
- **Oszustwo** - Czyn, w którym używa się oszukańczych informacji, aby w jakiś sposób zarobić na ofiarach, które uważają, że informacje są prawdziwe. Oszustwa mogą nie być same w sobie "fałszywymi wiadomościami", ale fałszywe wiadomości często można wykorzystać do wspierania oszustwa.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

UMIĘTNOŚĆ 2 – MYŚLENIE KRYTYCZNE

FAŁSZYWE INFORMACJE

- **Propaganda** - Informacje, które są promowane, aby awansować lub utrudnić przyczynę lub organizację, stosowane zwłaszcza w kontekście narodów lub ideologii. Propaganda może być w rzeczywistości poprawna lub niepoprawna, ale z definicji jest stronnicza i dlatego nie jest wiarygodnym źródłem faktycznych informacji.
- **Plotka** - Niezweryfikowana informacja, która jest rozpowszechniana przy założeniu, że może być prawdą. Wiele źródeł specjalizuje się w zgłaszaniu plotek, ale należy zawsze czekać na potwierdzenie z autorytatywnych źródeł przed traktowaniem tego rodzaju informacji jako faktów.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Niewiarygodne informacje

Michelle Obama Deletes Hillary Clinton From Twitter

When Hillary goes low, Michelle goes BYE!

Posted on November 1, 2016 by Baxter Dmitry in News, US // 1 Comment

It was shared on Facebook

"If it's on the internet then it must be true, and you can't question it."
- Abraham Lincoln

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

UMIĘTNOŚĆ 2 – MYŚLENIE KRYTYCZNE

FAŁSZYWE INFORMACJE

Czy fałszywe informacje wpływają na nasze życie? TAK!

Terminy takie jak "fałszywe wiadomości", "post-prawda" i "fakty alternatywne" będą na zawsze związane z wyborami prezydenckimi w 2016 roku. Historie nieprawdziwe, takie jak Hillary Clinton sprzedająca broń ISIS i papieża Franciszka popierającego Trumpa dla prezydenta, były lubiane i komentowane setki tysięcy razy na Facebooku, a wielu konsumentów nie było w stanie stwierdzić, czy nagłówki były prawdziwe czy nie. Podkreśla to poziom zamieszania wywołany fałszywymi wiadomościami.

(<https://www.statista.com/topics/3251/fake-news/>)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

UMIĘTNOŚĆ 2 – MYŚLENIE KRYTYCZNE

FAŁSZYWE INFORMACJE

Co powiesz o sobie?

Odpowiedz sobie na pytania:

**Czy wierzysz we wszystko co zobaczysz, przeczytasz
lub usłyszysz?**

Dlaczego?

Czy rozpowszechniasz informacje oparte na faktach?

Zawsze?

Którym źródłom ufasz?

Dlaczego?

Jak rozpoznajesz czy są prawdziwe?

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Jak rozpoznać fałszywe informacje

Włącz swoje krytyczne myślenie i zapytaj:

- 1. Jakie jest źródło?** Kliknij przycisk „źródło”, aby zbadać witrynę. W jaki sposób powstała ta informacja? Dobrze przygotowana informacja zaczyna się od solidnych faktów. Powinna być dobrze przygotowana a nie być stekiem przesadnych emocji i niechlujnych błędów.
- 2. Kto jest autorem?** Wykonaj szybkie wyszukiwanie autorów. Czy są wiarygodni? Czy są prawdziwi?
- 3. Jaka jest data informacji?** Przebudowywanie starych wiadomości nie oznacza, że są one związane z bieżącymi wydarzeniami. Historie takie jak te są zazwyczaj udostępniane w tym samym czasie każdego roku, ale zawsze będą miały tę samą datę. Przed przeczytaniem i udostępnieniem sprawdź datę.

UMIĘTNOŚĆ 2 – MYŚLENIE KRYTYCZNE

FAŁSZYWE INFORMACJE

4.Uprzedzenia? Zastanów się, czy twoje własne przekonania mogą wpłynąć na twój osąd. Czy jest skierowany do określonej grupy odbiorców?

5.Cała historia? Czytaj całość. Nagłówki mogą być skandaliczne, aby uzyskać kliknięcia.

6.Wsparcie źródłowe? Kliknij na linki (ale bądź ostrożny), aby dowiedzieć się, czy podane informacje rzeczywiście wspierają

news. Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

UMIĘTNOŚĆ 2 – MYŚLENIE KRYTYCZNE

FAŁSZYWE INFORMACJE

7.Czy to żart? Jeśli jest zbyt dziwaczny, może to być satyra. Zbadaj stronę i autora, aby mieć pewność.**Czy to news czy opinia?** Wiadomości mogą wyjaśniać, co się dzieje. Opinia zajmuje stanowisko, aby oceniać lub dyskutować na ten temat.

8.Gdzie jeszcze można znaleźć ta informację? Zapytaj bibliotekarza lub skonsultuj się ze stroną do sprawdzania faktów lub sprawdź informacje w instytucjach rządowych.

9.Czy news jest poparty faktami? Czy jest dowód? Poszukaj przykładów, głównych źródeł, analizy ekspertów potwierdzających, że dziennikarz odrobił swoją pracę domową i może poprzeć ją argumentami.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

UMIĘTNOŚĆ 2 – MYŚLENIE KRYTYCZNE

FAŁSZYWE INFORMACJE

**Jeśli masz wątpliwości
zawsze poproś o drugą opinię od bibliotekarza, nauczyciela, przyjaciela, kolegi**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

UMIĘTNOŚĆ 2 – MYŚLENIE KRYTYCZNE

FAŁSZYWE INFORMACJE

Materiały dodatkowe

- <https://collegeinfo geek.com/improve-critical-thinking-skills/>
- <https://blog.iqmatrix.com/critical-thinker>
- <https://www.statista.com/chart/7305/public-opinion-on-fake-news/>
- <https://www.forbes.com/sites/bernardmarr/2017/03/01/fake-news-how-big-data-and-ai-can-help/#668a386670d5>
- <https://ktwop.com/2017/11/03/will-recognition-of-fake-news-be-followed-by-fake-science/>
- <https://publications.computer.org/it-professional/2018/02/08/fake-news-economic-equation-solutions-to-stop/>
- <https://guides.zsr.wfu.edu/fakenews>
- <https://www.ifla.org/publications/node/11174>
- <http://www.nlb.gov.sg/sure/category/fake-news/>
- <http://www.brandeis.edu/magazine/2017/summer/arts-and-culture/fake-news.html>
- <https://www.youtube.com/watch?v=y0GTCD39h3Q&index=1&list=RDy0GTCD39h3Q>
- <https://www.euractiv.com/section/digital/opinion/fake-news-affects-all-of-us-the-debate-should-reflect-all-voices/>
- <https://ecas.org/event/workshop-media-literacy/>
- <https://www.statista.com/topics/3251/fake-news/>
- <https://pdc.is/2018/01/24/8-ways-spot-fake-news/>

Dziękujemy!

**PAMIĘTAJ – SPRAWDŹ,
SPRAWDŹ, SPRAWDŹ!**

2. Critical Thinking